

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

I. Ανθρωπολογία sive notitiam nostri.

II. Χριστολογία, sive notitiam Christi.

J. J.

Exegesis.

Inter omnia Evangelia duo cum primis excellunt, quorum alterum agit de muliere Cananaea, alterum de Samaritano, qui faucium, & semi-occisum hominem respexit, & beneficiis suis adjuvit, siquidem B. Lutherus de hoc postremo scribit, quod adeo ferax sit doctrinarum & consolationum, ut vel totus annus explicationi ejusdem impendi debeat.

Ad notitiam nostri, ex hoc Evangelio pervenimus, si spectabimus :

1. De prae-dicatione Apostolorum felicitatem.

Conversus enim Jesus ad discipulos suos seorsim dixit: Beati oculi, qui vident, quae vos videtis. Dico enim vobis, quod multi Prophetae & Reges voluerunt videre, quae vos videtis, & non viderunt; & audire, quae auditis, & non audierunt.

Christus diligentissimus erat Concionator, qui non modo ipse circumibat totam Galilaeam, docens in Synagogis eorum, Matth. 4, 23. Sed juxta duodecim Apostolos & septuaginta discipulos habebat, quos ablegabat in omnes civitates & pagos, quos invisere sibi proposuerat. Hi jam remeantes nunciabant Christo, quanto cum successu verbum praedicassent & miracula patrasent. Propterea optimus Servator gaudio exultans, non modo gratias agit patri suo coelesti: sed & discipulos beatos depraedicat, quod ad tempus N. T. vivi pervenerint: habuisse idem in votis Patriarchas & Prophetas V. T. sed eventum votis non respondisse, defunctos esse juxta fidem, non acceptis re-promissionibus, Heb. 11, v. 13.

Hic te examini subijce, mi Christiane! an salutem tuam in solo Christo, an vero in terrenis rebus, debito studio quasi veris?

Unus atque alter, quando Evangelium hoc legi audit, secum forsitan cogitat: Utinam & ipse tempore Christi vixissem, & nullis sumtibus pepercissem, modo formosissimam faciem Servatoris intueri, & verba vitae ex ore suavissimo ejusdem mihi audire licuisset! Sed noli contristari, mi Christiane! Adhuc hodie tu conspicis Servatorem tuum, oculis cordis, per veram fidem in verbo & Sacramentis: audis verba ejus salvifica in omnibus concionibus, id majoris aestimandum est, quam si eum in diebus carnis oculis corporis vidisses. Beati enim qui non vident, & tamen credunt, Joh. 20, v. 29.

Ne itaque contristemur, quando hodie Christum corporaliter neque videre, neque audire possumus, non enim propterea exclusi sumus à salute. In scriptura enim imaginem ejus habemus, in qua videre possumus quales oculos habeat, nimirum oculos benignos, quibus respicit metuentes se, Psal. 33, vers. 18. cernere possumus, quales habeat aures, nempe benevolas, quibus respicit in orationem humilium, Psal. 102, vers. 18. Spectare possumus, qualia labia habeat, videlicet, in quibus gratia diffusa est, Psal. 45, v. 43. ex quibus verba vitae stillant, Joh. 6, 68. dulciora super mel & favum, Psal. 19, 11. Conspicere possumus, quales manus habeat, nempe omnipotentes & miraculosas, quae ab initio terram fundarunt & coelum, Heb. 1, vers. 10. & adhuc hodie omnes creaturas conservant, ut in eo vivant, moveantur & sint, Actor. 17, vers. 28. Contemplari denique possumus, quales pedes habeat, nempe celeres pedes fidelibus subveniendi in calamitatibus; Prope enim est

Dominus omnibus invocantibus eum, Pf. 145. v. 18. 19.

Quoties igitur Scripturam sacram legimus, audimus, meditamur, toties videmus & audimus Christum, illæ enim sunt, quæ testificantur de eo, Joh. 5. v. 39.

Hanc summam beatitudinem reputamus qua frui in hoc seculo possumus. Mundus enim transit, & concupiscentia ejus, 1. Joh. 2. v. 17.

Alias verum est, quod olim sapientissimus Solon dixit:

Dicique beatus

Ante obitum nemo, supremaque funera debet.

Filii quidem hujus seculi beatos se censent, quando in omnium rerum affluentia vivunt; senescunt illi confortatique divitiis. Hiob. 21. v. 7. & seqq. Hæc si habere possunt, felices se deprædicant, dicentes: Beatum populum, cui hæc sunt, Psalm. 144. v. 15.

Sed ô vanissimam beatitudinem! quæ similis est sepulchris dealbatis, quæ foris apparent speciosa, intus vero sunt plena ossibus mortuorum, & omni spurcitia, Matth. 23. v. 27. Sic horum via complanata est lapidibus, Sir. 21. v. 11. & magna in hoc seculo autoritate pollent: sed finis interitus est, Phil. 3. v. 19.

Propterea operam demus, ut nos ab hoc seculo immaculatos custodiamus, Jac. 1. v. ult. & quæramus in Christo salutem nostram, qui salvat populum suum à peccatis suis, Matth. 1. v. 21. Quæramus quæ sursum sunt, ubi Christus est. Col. 3. vers. 1. & 23.

II. *Scriba insurgentis temeritatem. Ecce! enim, Legis peritus quidam surrexit, tentans*

illum, & dicens: Magister, quid faciendo vitam æternam possidebo?

Hæc quæstio magni momenti fuit, quam si bona intentione protulisset, nullam reprehensionem mereretur, sed nostrum potius foret, eo omnes nervos intendere, ut vitam æternam indipisceremur: hæc enim destinatus scopus est, ad quem currimus, Phil. 3. v. 14. est corona, propter quam certamus, 2. Tim. 4. v. 7. est finis fidei quem omnes intendimus, 1. Pet. 1. v. 9. Sed hypocrita erat, instituitque quæstionem hanc non discendi, sed tentandi gratia. Strucbat enim Christo insidias, ut si aliam viam ad regnum cælorum ostenderet, quam legem Moïsi, Christum ut contemtorem Moïsi traducere possit, qui gentem subvertat à lege, sicut postea publice accusatus est, Luc. 23. v. 2.

Hic quilibet probet se, Annon & ipse quando vitam æternam pro joco habuerit, aut ex animo idem crediderit, & serio studio illud inquisiverit?

Inveniuntur irrisores, qui vitam æternam non magnopere curant, sed terrenam felicitatem ei præferunt. Id vita eorum prophana probat. Quod si enim ex animo crederent, aliam post hanc vitam futuram esse, fidem suam in bonis operibus demonstrarent, & vitam æternam quærerent, Rom. 2. v. 7.

Hi dæteriores multo sunt Scriba hoc, qui vitam æternam confitetur, hoc saltem ignorans, quomodo ad eam pervenire debeat. Ideo dic suprema exsurgit, & ejusmodi Epicureos accusabit, qui toties ex scripturis admoniti, omnem fidem abjecerunt, & nihili fecerunt. Horum damnatio justa est, Rom. 3. 8. Servus enim, qui cognovit voluntatem Domini sui, &c. Luc. 12, 47.

Noë

Nos omni dubitationi renunciantes, dicamus cum Jobo: Scio, quod Redemptor meus vivit, Job. 19, 25. seqq. Sed & opera navanda nobis, ut rectæ viæ insistentes non per *facere* aut *Opera*, ut hic Scriba: sed per fidem in Christum eò tendamus.

Sunt facta nostra perditâ
Scipendium iracundia.

Es ist mit unserm Thum verlohren/
Verdienen doch nur eitel Zorn.

Christus verò via est, Joh. 14, 6. & scala Jacobæ, quæ cælum adscendere & in vitam æternam pervenire valemus, Gen. 28, 12. Nostrum est, verâ fide ipsum apprehendere, & cum Jacobo dicere: Non dimittam te, nisi benedixeris mihi. Gen. 32, 26.

Hæc doctrina consolationis feracissima est. Quomocunque enim in hoc mundo nobiscum agatur, scimus tamen, quod non sunt condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam, Rom. 8, 18. Ideoque animas nostras in patientiâ custodire possumus, quia modicum adhuc restat, ubi tempus refrigerii adveniet, Act. 3, 20. ubi justum erit apud Deum, reddere iis, qui affligerunt nos afflictionem, nobis verò, qui tribulamur requiem, 2. Thess. 1, 6, 7.

III. *Summam viatoris calamitatem.* Descendit enim ab Hierusalem in Hiericho, & incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum, & plagis impositis abierunt, semivivo relicto.

Hoc dupliciter considerari potest.

I. *Literaliter.* Præter enim intentionem hoc ei accidit, rebus enim suis obeundis proficiscitur, justo tempore reverurus, sed in deserto Adunim, ut Hieronymus scribit, inter Hiericho & Hierusalem à Prædonibus invaditur, qui non modò despoliaverunt eum, sed ad mortem usq; vulnerarunt.

Hoc in dilectâ patriâ nostrâ, superiori bello non adeo infrequens fuit, quoniam gladius inimici in circuitu, Jer. 6, 25. At postquam alma pax restituta, viæ publicæ securiores sunt: interim tamen peregrinantes non planè in vado sunt, ideoq; precibus se devotis munire debent, semper enim maleferiati inveniuntur, qui sanguini insidiantur, Prov. 1, 11. quis igitur dicturus est: Hodie aut crastino ibimus in illam civitatem? Jac. 4, v. 13. 14. 15.

2. *Spiritualiter.* Veteres enim Ecclesiæ Doctores parabolam hanc exponunt de tristissimo Protoplastorum lapsu. Hos enim reliquit Deus in manu consilii sui, apposuitq; illis vitam & mortem, ut ad quod voluerint, porrigerent manum suam, Sir. 15, 14. sed per serpentem decepti sunt, & ab Hierusalem in Hiericho descenderunt, h. e. mandato divino neglecto, comederunt de ligno de quo iis Deus præceperat, ne comederent, Gen. 3, 17. Hoc ipso, illi, & nos cum eis infernales latrones incidimus, qui nobis non modo vestem imaginis divinæ exuerunt, de qua Paulus ait, quod constiterit in justitiâ & sanctitate, Eph. 4, 24. sed sauciaverunt quoque nostra corda per malitiam, intellectum per ignorantiam, voluntatem per inobedientiam, ut jam nihil boni habitet in carne nostrâ, Rom. 7, 18. sed omne figmentum cordis nostri malum sit omnibus diebus, Gen. 6, 5. In hæc miseriâ semivivos nos reliquerunt, & abierunt. Hinc est, quod licet homo, naturali vitâ præditus, munia sua in temporalibus obire possit, nihil tamen in spiritualibus valeat, sed in peccatis mortuus sit, Eph. 2, 4. non idoneus ex seipso, velut ex seipso quicquam cogitare, 2. Cor. 3, 5. Nisi Deus per spiritum suum sanctum operetur & velle & perficere, Phil. 2, 3.

Hic velim probes te, mi Christiane! utrum hanc naturæ tuæ corruptionem unquam rectè agnoveris, de eaq̃ serio dolueris?

O quam multi reperiuntur, qui apud semetiplos prudentes sunt, Rom. 12, 17. ideoque preces negligunt, omnia viribus suis metientes. Quid mirum igitur quod omnia adverso Marte gerant, ut dici de eis possit: Dilexit maledictionē & veniet ei, Pl. 109, 18.

Veri Christiani omnia, quæ faciunt in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi faciant, Col. 3, 17.

A Jove fac orsum, ne serpens det tibi morsum.

Cor hominis disponit viam suā, sed Domini est, dirigere gressus ejus, Prov. 16, 9.

O quam multi quoque sunt, qui spiritualem miseriam non sentiunt, in quamper tristem Protoplastorū lapsum incidimus. Licet enim de notitia nostri subinde prædicetur, & ut juxta Decalogū nos ipsos probeamus injungatur, tamen multi putant, se non adeo malos esse, quales in concionibus delineantur, sed sibi ipsi blandiuntur, & sic nunquam ad notitiam sui perveniunt. Sed sibi ipsis incommodant.

Nisi enim naturæ nostræ depravationem rectè expenderit, quomodo ad spiritualem regenerationem pervenimus, sine quâ tamen nemo regnum Dei videre potest, Joh. 3, 3. Quin renati quoque non planè exenti hinc sunt, sed queri tenentur: Scio quod in me, h. e. in carne meâ non habitat bonum, Rom. 7, v. 18.

Ideo securitati nos non trademus, sed Lothi meminerimus, qui Sodomis egressus, & extra periculum se constitutum existimans, à Diabolo seductus, incestum cum filiabus suis commisit, Gen. 19, 33. Sic adhuc se res habet, ut nihil metuentibus nobis pe-

riculum quàm proximè instet. Beatus verò qui semper est avidus, Prov. 28, 14.

De Secundo.

PRogrediemur nunc ad alteram partem *Ἐπίγνωσις*, sive notitiam Domini nostri Jesu Christi contemplaturi. Hic nobis commendatur:

I. *Tanquam unicus cunctorum beatorum.* Ideo sub exordium Evangelii ait: Beati oculi, qui vident, quæ vos videtis, eoque & corporalem & spiritualem visionem intelligit. Sicut *ex opposito* apparet, ubi Regum & Prophetarum V. T. meminit, eosque idem non vidisse, asseverat. Spiritualiter & illi Christum viderant, siquidem expressè Servator de Abrahamo dicit, quod viderit diem suum, & gavissus fuerit, Joh. 8, 56. Sed Apostoli hanc gratiam à Deo impetrarunt, quod *Christum & oculis corporis & fidei conspexerint*, & hoc respectu quoque beatiore de prædicandi sunt, quàm Patriarchæ V. T. Inter eâ Christus fundamentum est, in quo beatitudo, tam in V. quàm N. T. fundatur. Christus Jesus enim heri & hodie, idemque etiam in secula, Hebr. 13, 8.

Errant igitur, qui summum suum bonum querunt:

1. *In mundi gloriâ*, quæ nihil aliud est, quàm *πολλὴ φαντασία*, Act. 25, v. 23. & velut umbra transit, Sap. 5, 9. Ideoque gloria illa neminem beare potest. Abibit ad progeniem patrum suorum, & usque in æternum non videbit lucem, Psal. 49, 20.

2. *In divitiarum copiâ*, quod putant aurum robur suum, & obrizo dicunt: Fiducia mea, Job. 31, 24. Non enim in abundantia cujusquam vita ejus est, Luc. 12, 15. Ergo nec beari potest à copiis suis. Potius Pauli illud locum habet: Qui volunt divites fieri, inci-